

Το «Αλμπάτρος» είναι έργο θεατρικό. Γράφτηκε στα 1930 από τον Κώστα Θρακιώτη, που ήταν τότε μόλις είκοσι χρονών παλληκάρι, δραβεύτηκε στα 1933 από την επιτροπή του Καλοκαιρινείου με τόν τίτλο «Γωνία 90α» και τώρα θάγkε σε θιάβιο χωρίς, έννοείται, στο μεταξú να παιχτεί στο θέατρο, όπως είναι ó φυσικός προορισμός ενός θεατρικού έργου. Όπως άλλως τε δεν παύτηκε μήτε και τυπώθηκε άκομη κ' ένα άλλο έργο του αυτού συγγραφέα ή «Ανοιχτή θάλασσα», που κι αυτό πήρε τό θραβείο του Καλοκαιρινείου στα 1935.

Απλοδ ή σά να λέμε πως τό θραβείο αυτό — και γενικώτερα όλα τά θραβεία — ή δέν δίνονται σ' έργα αξιόλογα ή είναι περιττά, άφου είναι άκρηστα. Ένας που γράφει έργο θεατρικό δέν περιμένει, θεβαία, μόνο να πάρη τό θραβείο και λίγα χρήματα — άλλοιμονο τότε και γι' αυτόν κεί για τό έργο του — άλλα προπάντων αποβλέπει στη θεατρική παράσταση, να δή τό δημιούργημά του να παίζεται και να κρίνεται από τό κοινό. Κι' άμα αυτό δε γίνει τότε τό θεατρικό έργο — έστω άξια, έστω τυπωμένο — μοιάζει με ρούχο πολυτελείας που με τό πέρασμα της μόδας έπεσε σε άχρηστία. Ένώ, αν γινόταν ένας ανύστασμος διαγωνισμός και θιάβαιν όποτε τά έργα που θα θραβεύονταν και να παίζονται, τότε θα θλάβαινε δύο σπουδαία πράματα: άν τά θραβεία δίνονται σ' έργα πραγματικής άξιας και τη θεατρική μας παράγωγή από χρονιά σε χρονιά να καλύτερηι και να πλουτίζεται. Αυτό όμως δε γίνεται και ή παραμένουν δίκαιολογημένες οι ύπόνοιες ότι στους διαγωνισμούς θραβεύονται, άν όχι κατά σύστημα συνήθως όμως, έργα γνωστών από γνωστούς, προστρετευμένων από προστάτες, ή οι θιάβοι περιφρονούν ζεκάβαρα τις έπιτροπές και τά έργα που αυτές θραβεύουν. Και ή άλήθεια είναι ότι σ' αυτές τις έπιτροπές δέν μπαίνουν πάντως τό άρμόδια πρόσωπα, άνθρωπα, άλλά ή που καταλαβαίνουν πραγματικά από τέχνη ή κι' αν μερικά φορές μπαίνουν και τέτοιοι δέν έχουν όμως αυτοί και τό αίσθητό και άνυποκριτής και θραβευτής πνευματικών έργων. Και μιλάμε γενικά για όλους τους από καταβολής των σχετικών κληροδοτημάτων και δωρεών διαγωνισμούς. Από τις εκατοστές των έργων που μέσα σε δεκάδες έτών θραβεύτηκαν στους ποικιλώνυμους διαγωνισμούς μας ίσαμε σημερι, πολύ λίγα, ελάχιστα ήταν τά άποσώπποτε καλά και για την εποχή τους — άκομη — έργα όποιος μορφή του λόγου. Ένα σ' άπό αυτά τό σύνολο σχεδόν των άληθινά πετυχημένων έργων που σταδιοδρόμησαν, δέν πήραν κανένα θραβείο μήτε πέρασαν κάτω από τό κούδινα δίχρονα των διαγωνισμών.

Πάντως ένα έργο που θραβεύεται, καλό ή κακό, δέν έχει τύχη πλατύτερη. Μένει με τό θραβείο και χάνεται μ' αυτό. Όπως ακριβώς τό «Αλμπάτρος». Θραβεύτηκε κεί κάπως στη γενιά του σαν τιμωρημένο παιδί και χρειάστηκε να γίνει κάποιος λόγος, ίσως αυτός που έγινε από τη στήλη τούτη τώρα και κάμποσες δομαδές για ένα άλλο καθαρός λυρικό έργο του αξιόλογου νέου τούτου συγγραφέα, για να θραβη έκδότης να τό δια-

τά ένα όμως θεατρικό έργο, ένα λέμε, ή έκτύπωση είναι σά μια κασάτη κατόδική του, αν δέν προσέχτη από κανένα θιάσο και δέν παίχτη να σκηνηθην, άξια του στη σκηνή, όπου κυρώς δείκνεται ή τέχνη ενός συγγραφέα θεατρικών έργων.

Κι' όμως τό «Αλμπάτρος» δέν πήρε μόνο θραβείο — ó Κώστας Θρακιώτης άλλως τε είναι σπουδαίος συλλεκτης θραβείων, άφου ό,τι σκεδόν έγγραψε ίσαμε σήμερα θραβεύτηκε σε διάφορους διαγωνισμούς, — έχει και την άξια του και μπορεί να παρουσιασθή στη σκηνή. Γι' αυτό και πρέπει να θραβη ό φιλότιμος καιπραγματικά φιλότιμος θιάσο που να τό παίξη τό έργο αυτό.

Έχει πωσινική οικονομία, θερμό κ' έντεχνό διάλογο, ένα κατανοήσιμο ιδεολογικό και χαρακτήρες, που αν δέν συνδέονται και δέν συμβαδίζουν αυθόρμητα και σταθερά προς τό δραματικό σκηνικό, έχουν όμως ό καθένας τους αίσθητά έξωτερικό διάγραμμα και μία έσωτερική ευσυνοχή. Γι' αυτό τό θέατρο θα παρουσιαστούν καλά και ή άποτελέσουν κάποιο σύνολο, κάποια σύνθεση που δέν την παρουσιάζουν άλλα έργα που συνήθως βλέπουμε εδώ δικά μας ή και ξένι. Τά μερκεντήματα του έργου ίσως να μην είναι λίγα. Αν όμως κείνοι που τό θραβεύσαν, ή υποθέτουμεν έγκαιρως θάκον άς τώρα όλα διορθωθ. Ό θάνης να ποίμε μπαίνει στο δράμα φορτωμένος τό παρελθόν του και δέν τον βλέπεις καθαρά κ' έντονα, ολοκληρωτικά και μόνιμα, αυτόν τόν ήρωα του έργου, να δημιουργη τό δικό του κανονικό δράμα από σπουδαίες αποφάσεις μέσα στο «Αλμπάτρος». Η Έλσα είναι σαμώς άκαρκτηρίστη και προπάντων ή εξέλιξη της είναι μετάρω φαντασμαγορική. Ό γιατρός, που τό πρωτότυπό του, που άσφαλός έχει υπ' όψη ό θρακιώτης, τό ζερουμε, θα μπορούσε να ναι λιγώτερο ακώδης και να παίρη άρρωστικό μέρος στην όλη κίνηση του έργου μία κι' ό θάνης μάλιστα πάσχει από άρρώστια που δέν προέρχεται από μικρόβια άλλα από βαρεία, άγίατρευτη δυσθυμία όπως ακριβώς είναι ή θεωρία αυτού του γιατρού. Έπισης ό πλοίαρχος είναι των σκονιών και του φλόκου φάντοσμα. Όπως και τό τέλος με κείνο τό παιδί, που διαλύει με την άσυναίσθητη παρουσία του τό μύθο σύννεφο του θάφην, είναι μία επικίνδυνη τελειωτική διαταραχή στην όλη εξέλιξη του έργου.

Γενικά όμως και χωρίς καμιά έπιείκεια μπορεί κανείς να ήη άδίσταχα ότι τό «Αλμπάτρος» γραμμένο από ένα πραγματικό ποιητή, που ζέρει και τό θέατρο, έχει στέρεο έξωτερικό διάγραμμα, έχει συγκεκριμένη κίνηση, πάλεται από μία στήθερα προβαλλόμενη όρμη και συχνά φλαγίζεται από ένα ύποκωφο συντονιστικό όμως πάθος. Όποτε μπορούσε περίφημα να δοκιμάσει τό «Αλμπάτρος» την τύχη του έπισημα στη σκηνή. Θα τόυ δοθή άραγε ή εύκαιρία; Λέμε πως πρέπει να τόυ δοθή, άφου δόθηκε σε άλλα έργα έπιτηδίων πολύ κειτώτερα του. Α. Παυλίδης

«Αλμπάτρος» είναι ό συμβολικός τίτλος ενός θεατρικού έργου του νέου συγγραφέως κ. Κώστα Θρακιώτη που έβραβεύτηκε στον Καλοκαιρινό διαγωνισμό του 1933, με τόν τίτλο: «Γωνία 90α και έκυκλοφόρησε τελευταίως σε βιβλίο. Κι' άλλη φορά, από την στήλη αυτή, τά στενά όρια της οποίας δέν έπιτρέπουν άτυχώς τη διεκδίκη συζήτησι πάνω σταδιαφορα πνευματικά πρόβληματα, κι' άλλη φορά έτόνισα, θραβείο συγγραφέως να τυπωσθ τό έργο του, πριν αυτό ίδθ τό φως της ράμπας. Έξεταστίον όμως, αν οι πόρτες των θεατρών της πρόας είναι ανοικτές στους συγγραφείς εκείνους, που από μία καλώς έννοσημένη άξιοπρέπεια, δέν είναι διατεθειμένοι να γίνουν μαρτυροσφοδριοί των διαφορών θιασαρχών. Έξηγουάμαι: Γνωστότατος νέος θεατρικός συγγραφέας, άρεμας προσφάτως σκηνικές άφίκες, που έξεμυστηρεύθη ότι πριν κειμποιούτηρή άπεχρησθή να πάη ές... είκοσι οκτώ ραντεβού, που του ώρισε ό θιασαρχής, για να διαβάσει ένα έργο του και να τό άπαντήσει σχετικώς. Και στο είκοστόν ούδουν δέν τό είχε άκομη διαβάσει ό θιασαρχής!... Ο σβατσός μου φίλος και άκαδημαϊκός κ. Γρ. Ζενοπούλος ες άλλου έμολόγη σ' ένα γράμμα του, που έδημοσιεύθηκε προχθές ες άπογευματινήν έφημερίδα, ό,τι ό «Πηλέριος» του άπρηθή από ένα θεατρο, χωρίς καν να διαβασθή! Όταν τόποιν άποτέλη σθλον, για ένα έργο συγγραφέως, με τάλαντο και με τηχικήν γνάσην της σκηνής, τό φινέσσαι του έργου του δέν τό μείνει έλας τρόπος να έπικοινωνή με τό κοινό παρά τό τυπωμα. Βετάρως της έλληνικής σκηνής ες άλλου σπηθίζον να ληθ τά σκα σκα και τη σάση σκηνή, που έτόνος πρό ήμερών ότι οι περισσότεροι από τους Έλληνας ήθοσιους τρέφουν αντίπαθια προς τά έργα της έγχωρίας φαντασίας, όχι γιατί έχουν προσωπικά με τους συγγραφείς, άλλά έπειδή κολακίζονται έμπαρταζόμενοι ες ένα έργο, τά άποία έπαίξαν ή παίζουν σθμιομένοι ένοι ανεβδελφί των. Τι πρέπει να γίνει λοιπόν; Να σάση την πένια του ό νέος συγγραφέας, που δέν προσκευται ες τά διάφορα θεατρικά συγκροτήματα, ή δέν έλασκει την μισή ή την άλλην κειμποιή σ' αυτά; Αυτώς και οι κριτικές έπιτροπές των θεατρών της πρόας ως εκ της ελαττωματικής συνθέσεως των, άπέδειξαν την ανεπάρκειά των, ες την έκλογήν έργων, δεβέντος ότι τελευταίως έλλεκτός ανεβάλλετος, μετά την πρώτη παρουσία έλληνικού έργου νέου συγγραφέως, έγγραψεν ότι καταπέττει από τό έκμαν κοινό της «πρωίρας» ό εισηγητής του δραματολογοισί... Με τις άποκαρτωτικές αυτές σκέψεις έπρεπε να διαβάσω τό «Αλμπάτρος» του κ. Κώστα Θρακιώτη. Τό έργο με θραβεί, εσκήφθηκα, μάς επροχώρησα, άρα άξίζει. Και πραγματικά άξίζει τό «Αλμπάτρος», γιατί πρώτα-πρώτα έχει θεατρική δράση και θεατρικό διάλογο, «επειά άργισα να τό φαντάζομαι παιζόμενο». Και είμαι βέβαιος τώρα, ότι ούτε έγω μπορεί να γελιέμαι, για τη θεατρική άξια του, ούτε ή κριτική έπιτροπή του Καλοκαιρινίου διαγωνισμοί, που τό έβραβεύσε. Τό «Αλμπάτρος» έχει έρωστική, δημιουργικό παλμό. Δέν μοιάζει καθόλου ό διάλογός του και ή δράση του με τά άφελή εκείνα πράγματα, που έλασφά τη καρδιά ανεβάξουν οι θιασαρχές μας, μόνο και μόνο γιατί ή συγγραφέας των είναι «σθμιοσμένοι». Οι άληθείες του «Αλμπάτρος» είναι, για μένα άπλές, μά στέρες, είναι μία ζωντανή πραγματικότητα, κυταγμένη από μία άλοκάβερη ποιητική έννοση. Ο κ. Κώστας Θρακιώτης φαίνεται πως έχει επήνωση της κοινωνικής άποστολής ενός θεατρικού συγγραφέως. Τό «Αλμπάτρος», άρχιτεκτονημένο και τοποθετημένο στα πλαίσια της σκηνικής οικονομίας, μ' ένα καθαρωμένο λυρισμό, δείχνει, πως ό συγγραφέας του άδικαιωτέ της προδροχίες όλων εκείνων που έτεφραδίστηαν ένθουσιαστικά μία τό ήρωα του. Ο ύποτασόμενος αίσθεται ιδιαίτερον γα σαν γι' αυτό, γιατί ως έμμελητής της όλης ενός περιόδικου, δεκαήμερου χρόνου πριν, έξετύπωσε τά πρωτότυπα του κ. Κώστα Θρακιώτη και προέβλεπε, πως ό συγγραφέας του «Αλμπάτρος» δέν θα έγινεταν ένας μελαγχολικός χαρτιού, όπως τόσο άλλοι γραφομανείς, άλλ' ένας συνεδέητος συγγραφέας.

Α. Παυλίδης

ΕΩΣΤΙ ΘΡΑΚΙΩΤΗ. — «Αλ-
μπατρέ». — Δράμα. — «Εκ-
δοσις Μαυρίδη.

Νέος θεατρικός συγγραφεὺς ὁ κ.
Θρακιώτης παρουσιάζει εἰς τὸ βιβλίον
ἓνα συγκινητικώτατον δράμα, ὡς πρῶ-
τον δείγμα τῆς μέχρι τοῦδε ἐργασίας
του. Ὁ συγγραφεὺς ἔχει ἀναμφιβόλως
ταλέντον, γνωρίζει δὲ ὅλα τὰ μυστικά
τῆς θεατρικῆς τέχνης. Τὸ ἔργον ποῦ
δίδει εἶναι τοποθετημένον ἐπιμελίστο-
τα μὲ ὅλους τοὺς κανόνας τῆς σκη-
κῆς οἰκονομίας καὶ οἱ ἥρωές του εἶνε
ἀρίστα ψυχολογημένοι, κινῶνται ἄ-
νετα, ζωηρά καὶ φυσικά, ὥστε νὰ ἴκα
νοποιοῦν τὸν ἀναγνώστην. Ἔχω τὴν
ἐντύπωσιν ὅτι χάρις εἰς τὸ ἐνδιαφέρον
τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου αὐτοῦ, εἰς
τὸ ὅποιον δὲν παρατηρεῖται ἡ συνήθης
φλυαρία καὶ περιττολογία τῶν νεολα-
ληρικῶν ἔργων, ἡ ἀπὸ σκηνῆς διδα-
σκαλία θά ἔχη σημαντικὴν ἐπιτυχίαν.

Ἰνὶ ἀλλοτ' ἄδ
1910 ἢ 1940

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ